

stemet i 1682 byggede på 4-vangdrift, og som bilag til bogen medfølger et glimrende kort, hvor forfatteren med rimelig sikkerhed har kunnet genskabe fællesskabets marksystem. Bogen bliver på denne vis – kombineret med besøg på museum og landsarkiv – til en ren lækerbidsken for den lærer i lokal- og landbohistorie, som har tid og kræfter til at binde an med opgaven.

Paul G. Ørberg

Syn på ryttergods 1686. Ved Holger Hertzum-Larsen. (Eget forlag, Lemvig, 1985). xxii + 239 sider, 183,- kr.

Bogen er en udgivelse af en protokol fra 1686 over ryttergodsets tilstand i Lundennæs, Bøvling, Riberhus og Koldinghus amter.

Det har utvivlsomt været et meget stort arbejde at skrive oplysningerne af fra filmruller i Rigsarkivet, og specielt læsere, der er bekendt med 1600-tallets administrationssystem, og som ved noget om det økonomiske grundlag for Christian V's danske rytterhær, kan finde mange spændende oplysninger.

For andre, der i højere grad starter på bar bund, ville det have været en fordel med en indledning med fyldige forklaringer, en indholdsfortegnelse og passende litteraturhenvisninger, selv om et afsluttende stednavneregister giver lokalhistorikere en let indgang til de forskellige lokaliteter.

Som det er nu, fremstår udgivelsen – og dermed den potentielt spændende kilde – noget uformidlet.

Tove Elklit

Jens Christensen: *Storlandbrug – industrifinansiering 1850-1915. Et studie i sammenhængen mellem kapitalakkumulation i storlandbruget og finansieringen af det industrielle gennembrud i Danmark 1850-1914 med*

baroniet Guldborgland som eksempel. (Landbohistorisk Selskab, 1984). 169 s., 80,- kr.

Jens Christensens bog er næsten identisk med hans specialeopgave ved Københavns Univeristet, og den er i sin form stærkt præget af sin tilblivelsessituation. Formålet med undersøgelsen er »at efterprøve den hypotese, at der i det store landbrug finder en kapitalakkumulation sted, som kan danne en væsentlig del af grundlaget for industriens finansiering 1850-1914.« (s. 10). Det spørgsmål lader sig næppe besvare inden for rammerne af et speciale, og den måde, Jens Christensen griber besvarelsen an på, gør det i hvert fald ikke muligt. Bogen er en case-study baseret på en undersøgelse af baroniet Guldborgland, og det er et alt for snævert materiale til at besvare en så alment formuleret hypotese, så meget mere som der mangler tilsvarende undersøgelser af andre godser eller godskomplekser, som Jens Christensen kunne relatere sine resultater til. Ved at fastholde det ovenfor citerede formål skaber forfatteren forventninger hos læseren, som han på det valgte materiale ikke har mulighed for at indfri.

Hovedparten af bogen udgøres af en omstændelig og detaljeret redegørelse for, hvorledes kapitalakkumulationen på baroniet Guldborgland foregik eksemplificeret ved en gennemgang af den økonomiske side af landbrugsdriften på den ene af baroniets 2 godser, Orebygård. Dertil føjes et afsnit af omtrent samme størrelse, hvori der redegøres for de skiftende besidderes kapitaldispositioner. Begge afsnit er disponeret sagligt med det resultat, at bogen bliver en lang registrering af kvantiteter, et mylder af facts, som ikke føjes sammen til noget helhedsbillede.

Der ligger et stort arbejde i at fremdrage disse facts, og det forekommer